

# Spis treści

|                   |   |
|-------------------|---|
| Od redakcji ..... | 7 |
|-------------------|---|

|                                          |   |
|------------------------------------------|---|
| Słowo wstępne – Jarosław Kaczyński ..... | 9 |
|------------------------------------------|---|

## Wprowadzenie

|                             |    |
|-----------------------------|----|
| – Arkadiusz Mularczyk ..... | 15 |
|-----------------------------|----|

|                                                                  |    |
|------------------------------------------------------------------|----|
| ▪ Straty wojenne Warszawy w latach 1939–1945 – Józef Menes ..... | 43 |
|------------------------------------------------------------------|----|

|                          |    |
|--------------------------|----|
| ▪ Album Mensebacha ..... | 48 |
|--------------------------|----|

## 1. Niemiecka okupacja Polski 1939–1945

|                                                                             |    |
|-----------------------------------------------------------------------------|----|
| – Włodzimierz Suleja, Paweł Kosiński, Marcin Przegiętka, Tomasz Sudot ..... | 61 |
|-----------------------------------------------------------------------------|----|

|                                                                          |    |
|--------------------------------------------------------------------------|----|
| 1.1. Niemiecka inwazja i podział administracyjny okupowanego kraju ..... | 63 |
|--------------------------------------------------------------------------|----|

|                                                       |    |
|-------------------------------------------------------|----|
| 1.2. Założenia niemieckiej polityki okupacyjnej ..... | 67 |
|-------------------------------------------------------|----|

|                                |    |
|--------------------------------|----|
| 1.3. Zbrodnie niemieckie ..... | 71 |
|--------------------------------|----|

|                             |    |
|-----------------------------|----|
| 1.3.1. Wojna w 1939 r. .... | 71 |
|-----------------------------|----|

|                                                           |    |
|-----------------------------------------------------------|----|
| 1.3.2. Akcje represyjne, eksterminacyjne, Holocaust ..... | 72 |
|-----------------------------------------------------------|----|

|                                                                                                                                                                           |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1.3.3. Zwalczanie partyzantki, pacyfikacje, tłumienie powstania w getcie w Warszawie<br>(kwiecień 1943 r.) i powstania warszawskiego (sierpień–październik 1944 r.) ..... | 78 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|

|                                                                                                             |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1.3.4. Wysiedlenia Polaków i Żydów oraz inne działania okupanta związane z polityką<br>narodowościową ..... | 81 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|

|                                                                                           |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1.4. Eksploatacja gospodarcza: grabież mienia, praca na rzecz niemieckiego okupanta ..... | 83 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|----|

|                                                     |    |
|-----------------------------------------------------|----|
| 1.5. Warunki życia ludności okupowanego kraju ..... | 87 |
|-----------------------------------------------------|----|

|                                                  |    |
|--------------------------------------------------|----|
| 1.6. Szkolnictwo i nauka, kultura i sztuka ..... | 89 |
|--------------------------------------------------|----|

|                         |    |
|-------------------------|----|
| 1.7. Podsumowanie ..... | 91 |
|-------------------------|----|

|                                                                                                                      |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ▪ Zbrodnia pomorska – mord w Piaśnicy. Początek niemieckiego ludobójstwa<br>w okupowanej Polsce – Tomasz Ceran ..... | 93 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|

## 2. Straty demograficzne Polski w czasie II wojny światowej poniesione z powodu działań niemieckich

|                     |     |
|---------------------|-----|
| – Konrad Wnęk ..... | 101 |
|---------------------|-----|

|                  |     |
|------------------|-----|
| 2.1. Wstęp ..... | 103 |
|------------------|-----|

|                                              |     |
|----------------------------------------------|-----|
| 2.2. Bezpośrednie straty demograficzne ..... | 105 |
|----------------------------------------------|-----|

|                                                                  |     |
|------------------------------------------------------------------|-----|
| 2.3. Rozkład terytorialny strat Polski na Ziemiach Dawnych ..... | 114 |
|------------------------------------------------------------------|-----|

|                                                                  |     |
|------------------------------------------------------------------|-----|
| 2.4. Struktura społeczno-zawodowa ofiar II wojny światowej ..... | 128 |
|------------------------------------------------------------------|-----|

|                                           |     |
|-------------------------------------------|-----|
| 2.5. Pośrednie straty demograficzne ..... | 130 |
|-------------------------------------------|-----|

|                                                                      |     |
|----------------------------------------------------------------------|-----|
| 2.5.1. Polityka antypopulacyjna III Rzeszy w okupowanej Polsce ..... | 130 |
|----------------------------------------------------------------------|-----|

|                                                          |     |
|----------------------------------------------------------|-----|
| 2.5.2. Spadek liczby urodzeń i wzrost umieralności ..... | 134 |
|----------------------------------------------------------|-----|

|                                                                       |     |
|-----------------------------------------------------------------------|-----|
| 2.5.3. Ukradzione dzieci – migracje przymusowe i wynarodowienie ..... | 137 |
|-----------------------------------------------------------------------|-----|

|                                                                                             |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 2.6. Potencjał demograficzny Polski utracony w wyniku II wojny światowej (do 2020 r.) ..... | 141 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

|                                                                                                                                                                                                                                           |            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 2.7. Uszkodzenie ciała i niepełnosprawność oraz ciężkie choroby jako wynik niemieckiej okupacji Polski .....                                                                                                                              | 144        |
| 2.8. Podsumowanie strat demograficznych Polski .....                                                                                                                                                                                      | 148        |
| 2.9. Miejsca największych niemieckich zbrodni wojennych, masowych egzekucji i akcji specjalnych (wybór) .....                                                                                                                             | 149        |
| 2.9.1. Intelligenzaktion, AB .....                                                                                                                                                                                                        | 150        |
| 2.9.2. Akcja T4 .....                                                                                                                                                                                                                     | 154        |
| 2.9.3. Masowe egzekucje i akcje pacyfikacyjne .....                                                                                                                                                                                       | 158        |
| 2.9.4. Rzezie ludności cywilnej .....                                                                                                                                                                                                     | 166        |
| 2.9.5. Obozy pracy przymusowej .....                                                                                                                                                                                                      | 168        |
| ■ Rzeź Woli w oczach świadków – Sebastian Piątkowski .....                                                                                                                                                                                | 173        |
| <b>3. Ekonomiczna wycena strat ludzkich poniesionych przez Polskę podczas II wojny światowej. Podejście oparte na utraconym PKB, wyrażonym stratami wynagrodzeń związanych z pracą</b><br>– Paweł Baranowski, Jan Jacek Sztaudynger ..... | <b>181</b> |
| 3.1. Wstęp .....                                                                                                                                                                                                                          | 183        |
| 3.2. Utracone wynagrodzenia ofiar śmiertelnych .....                                                                                                                                                                                      | 185        |
| 3.2.1. Ogólne zasady szacowania utraconych wynagrodzeń .....                                                                                                                                                                              | 185        |
| 3.2.2. Inne sposoby szacowania utraconych wynagrodzeń i przyczyny ich odrzucenia .....                                                                                                                                                    | 186        |
| 3.2.3. Metodyka szacowania utraconych wynagrodzeń .....                                                                                                                                                                                   | 188        |
| 3.2.4. Wyniki szacunków utraconych wynagrodzeń ofiar śmiertelnych – strat w PKB .....                                                                                                                                                     | 192        |
| 3.3. Straty w PKB – utracone wynagrodzenia ofiar, które przeżyły II wojnę światową .....                                                                                                                                                  | 195        |
| 3.3.1. Ofiary z ciężkimi uszkodzeniami ciała (inwalidzi) oraz poważnie chore (w tym psychicznie) .....                                                                                                                                    | 195        |
| 3.3.2. Utracone wynagrodzenia dzieci zrabowanych i poddanych germanizacji .....                                                                                                                                                           | 196        |
| 3.3.3. Utracone wynagrodzenia robotników przymusowych .....                                                                                                                                                                               | 196        |
| 3.3.4. Wyniki szacunków utraconych wynagrodzeń ofiar, które przeżyły II wojnę światową .....                                                                                                                                              | 198        |
| 3.4. Czynniki pominięte w szacunkach .....                                                                                                                                                                                                | 198        |
| 3.5. Zakończenie .....                                                                                                                                                                                                                    | 201        |
| ■ Straty wojenne Wielunia w latach 1939–1945 – Stanisław Olejnik .....                                                                                                                                                                    | 205        |
| <b>4. Raport o stratach materialnych poniesionych przez Polskę w latach 1939–1945. Synteza</b><br>– Mieczysław Prystupa z zespołem .....                                                                                                  | <b>209</b> |
| 4.1. Wstęp .....                                                                                                                                                                                                                          | 211        |
| 4.1.1. Źródła .....                                                                                                                                                                                                                       | 212        |
| 4.1.2. Niemiecki plan grabieży .....                                                                                                                                                                                                      | 213        |
| 4.1.3. Metodyka szacowania strat .....                                                                                                                                                                                                    | 215        |
| 4.2. Straty wynikające ze zniszczeń budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w miastach .....                                                                                                                                              | 216        |
| 4.2.1. Metodyka szacowania strat .....                                                                                                                                                                                                    | 217        |
| 4.2.2. Obliczenia .....                                                                                                                                                                                                                   | 218        |
| 4.2.3. Wyniki szacowania .....                                                                                                                                                                                                            | 219        |
| 4.3. Straty wynikające ze zniszczeń budynków mieszkalnych i gospodarczych na terenach wiejskich .....                                                                                                                                     | 220        |
| 4.3.1. Metodyka szacowania strat .....                                                                                                                                                                                                    | 220        |
| 4.3.2. Wyniki szacowania .....                                                                                                                                                                                                            | 221        |

|                                                                                                                                      |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 4.4. Straty wynikające ze zniszczeń obiektów zabytkowych i sakralnych .....                                                          | 222 |
| 4.4.1. Metodyka szacowania strat .....                                                                                               | 222 |
| 4.4.2. Wyniki szacowania .....                                                                                                       | 224 |
| 4.5. Straty wynikające ze zniszczeń innych obiektów .....                                                                            | 225 |
| 4.6. Straty wynikające ze zniszczeń obiektów inżynierskich oraz mienia ruchomego<br>w transporcie kolejowym, drogowym i wodnym ..... | 226 |
| 4.6.1. Źródła .....                                                                                                                  | 226 |
| 4.6.2. Metodyka szacowania strat .....                                                                                               | 227 |
| 4.6.3. Wyniki szacowania .....                                                                                                       | 227 |
| 4.7. Straty w energetyce, przemyśle i rzemiośle .....                                                                                | 228 |
| 4.8. Straty w rolnictwie .....                                                                                                       | 229 |
| 4.8.1. Źródła .....                                                                                                                  | 229 |
| 4.8.2. Zakres szacowania .....                                                                                                       | 229 |
| 4.8.3. Metodyka szacowania strat .....                                                                                               | 229 |
| 4.8.4. Wyniki szacowania .....                                                                                                       | 232 |
| 4.9. Straty wynikające ze zniszczeń w lasach .....                                                                                   | 233 |
| 4.9.1. Źródła .....                                                                                                                  | 233 |
| 4.9.2. Zakres szacowania .....                                                                                                       | 233 |
| 4.9.3. Metodyka szacowania strat .....                                                                                               | 233 |
| 4.9.4. Obliczenia .....                                                                                                              | 234 |
| 4.9.5. Wyniki szacowania .....                                                                                                       | 235 |
| 4.10. Straty wynikające z utraconych korzyści z powodu zaboru budynków .....                                                         | 236 |
| 4.10.1. Źródła .....                                                                                                                 | 236 |
| 4.10.2. Metodyka szacowania strat .....                                                                                              | 238 |
| 4.10.3. Wyniki szacowania .....                                                                                                      | 238 |
| 4.11. Straty mienia ruchomego związanego z nieruchomościami .....                                                                    | 239 |
| 4.11.1. Źródła .....                                                                                                                 | 239 |
| 4.11.2. Zakres szacowania .....                                                                                                      | 239 |
| 4.11.3. Metodyka szacowania strat .....                                                                                              | 239 |
| 4.11.4. Wyniki szacowania .....                                                                                                      | 240 |
| 4.12. Straty majątku rzeczowego Wojska Polskiego .....                                                                               | 241 |
| 4.12.1. Źródła .....                                                                                                                 | 241 |
| 4.12.2. Zakres szacowania .....                                                                                                      | 241 |
| 4.12.3. Wyniki szacowania .....                                                                                                      | 241 |
| 4.13. Uwagi końcowe i zestawienie wartości wszystkich oszacowanych strat .....                                                       | 243 |
| ■ Straty wojenne Jasła w latach okupacji niemieckiej (1939–1945)                                                                     |     |
| – Krzysztof Wnęk .....                                                                                                               | 245 |

## 5. Straty Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie dóbr kultury i sztuki podczas II wojny światowej

|                                                 |     |
|-------------------------------------------------|-----|
| – Mirosław Kłusek, Tomasz Luterek .....         | 251 |
| 5.1. Wstęp .....                                | 253 |
| 5.2. Metodologia badań .....                    | 260 |
| 5.3. Straty polskiej kultury współczesnej ..... | 266 |
| 5.3.1. Teatr .....                              | 266 |
| 5.3.2. Muzyka .....                             | 270 |
| 5.3.3. Malarstwo, grafika i rzeźba .....        | 271 |
| 5.3.4. Literatura .....                         | 273 |

|                                                                                                                                                                                                                                     |            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 5.4. Straty dóbr kultury dawnej .....                                                                                                                                                                                               | 276        |
| 5.4.1. Architektura zabytkowa .....                                                                                                                                                                                                 | 276        |
| 5.4.2. Muzea .....                                                                                                                                                                                                                  | 279        |
| 5.4.3. Malarstwo .....                                                                                                                                                                                                              | 282        |
| 5.4.4. Rzeźba .....                                                                                                                                                                                                                 | 284        |
| 5.4.5. Rzemiosło artystyczne .....                                                                                                                                                                                                  | 286        |
| 5.4.6. Archiwa i biblioteki .....                                                                                                                                                                                                   | 289        |
| 5.5. Przybliżona wartość strat poniesionych w kulturze i sztuce .....                                                                                                                                                               | 294        |
| ▪ Straty Nowego Sącza w czasie okupacji niemieckiej<br>podczas II wojny światowej – Leszek Zakrzewski .....                                                                                                                         | 299        |
| <b>6. Straty w bankowości i ubezpieczeniach poniesione na skutek II wojny światowej</b><br>– Mirosław Kłusek .....                                                                                                                  | <b>303</b> |
| 6.1. Straty w bankowości .....                                                                                                                                                                                                      | 305        |
| 6.1.1. Sytuacja bankowości polskiej na ziemiach przyłączonych do Rzeszy .....                                                                                                                                                       | 305        |
| 6.1.2. Sytuacja bankowości polskiej w Generalnym Gubernatorstwie .....                                                                                                                                                              | 307        |
| 6.1.3. System kredytowy w Generalnym Gubernatorstwie .....                                                                                                                                                                          | 308        |
| 6.1.4. Wartość strat poniesionych przez bankowość polską podczas działań wojennych<br>i okupacji niemieckiej (1939–1945) .....                                                                                                      | 311        |
| 6.2. Straty polskich zakładów ubezpieczeń społecznych oraz pozostałych<br>ubezpieczalni poniesione na skutek działań wojennych i okupacji niemieckiej .....                                                                         | 322        |
| 6.2.1. Straty w zakresie ubezpieczeń społecznych .....                                                                                                                                                                              | 322        |
| 6.2.2. Metoda szacowania strat wojennych w ubezpieczeniach .....                                                                                                                                                                    | 325        |
| 6.2.3. Straty zakładów ubezpieczających .....                                                                                                                                                                                       | 327        |
| ▪ Straty ludnościowe i gospodarcze Sokołowa Podlaskiego<br>w czasie okupacji niemieckiej – Rafał Dmowski .....                                                                                                                      | 333        |
| <b>7. Straty skarbu państwa polskiego poniesione podczas II wojny światowej<br/>w wyniku działań wojennych i okupacji niemieckiej oraz z tytułu działalności<br/>okupacyjnego Emissionsbank in Polen</b><br>– Mirosław Kłusek ..... | <b>337</b> |
| 7.1. Straty skarbu państwa polskiego poniesione podczas działań wojennych<br>i okupacji niemieckiej .....                                                                                                                           | 339        |
| 7.2. Roszczenia z tytułu działalności okupacyjnego Banku Emisyjnego w Polsce<br>(szpica clearingowa) .....                                                                                                                          | 343        |
| 7.3. Szacunkowa wartość strat poniesionych przez Ministerstwo Skarbu w wyniku<br>działań wojennych i okupacji niemieckiej oraz z tytułu działalności okupacyjnego<br>Banku Emisyjnego w Polsce .....                                | 357        |
| ▪ Straty materialne, ludnościowe i eksploatacja gospodarcza Węgrowa<br>w czasie okupacji niemieckiej – Rafał Dmowski .....                                                                                                          | 359        |
| <b>8. Szacunki strat PKB spowodowanych okupacją niemiecką w czasie II wojny światowej</b><br>– Paweł Pońsko .....                                                                                                                   | <b>363</b> |
| 8.1. Wstęp .....                                                                                                                                                                                                                    | 365        |
| 8.2. Dane i trendy w okresie 1929–1938 .....                                                                                                                                                                                        | 367        |

|                                                                                                                                                                                                    |            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 8.2.1. Dochód narodowy .....                                                                                                                                                                       | 367        |
| 8.2.2. Środki trwałe .....                                                                                                                                                                         | 371        |
| 8.2.3. Praca .....                                                                                                                                                                                 | 373        |
| 8.2.4. Trend TFP (Total Factor Productivity) .....                                                                                                                                                 | 376        |
| 8.3. PKB Polski w latach 1939–1945 – scenariusze kontrfaktyczne .....                                                                                                                              | 377        |
| 8.3.1. Poziom PKB z roku 1938 .....                                                                                                                                                                | 378        |
| 8.3.2. Scenariusz „wzrost według trendów czynników produkcji” .....                                                                                                                                | 380        |
| 8.4. Scenariusz wojenny .....                                                                                                                                                                      | 385        |
| 8.4.1. Kapitał .....                                                                                                                                                                               | 386        |
| 8.4.2. Praca .....                                                                                                                                                                                 | 387        |
| 8.4.3. TFP .....                                                                                                                                                                                   | 388        |
| 8.4.4. PKB w scenariuszu wojennym .....                                                                                                                                                            | 389        |
| 8.5. Wartość strat PKB .....                                                                                                                                                                       | 390        |
| 8.5.1. Straty PKB w okresie 1939–1945 .....                                                                                                                                                        | 390        |
| 8.5.2. Analiza wrażliwości .....                                                                                                                                                                   | 391        |
| 8.6. Podsumowanie .....                                                                                                                                                                            | 392        |
| Aneks .....                                                                                                                                                                                        | 394        |
| ▪ Wieś Sochy (Zamojszczyzna) – Tomasz Panfil .....                                                                                                                                                 | 397        |
| <b>9. Współczesna wartość i zestawienie strat wojennych poniesionych przez Polskę w wyniku agresji i okupacji niemieckiej w czasie II wojny światowej</b><br>– Paweł Pońsko, Mirosław Kłusek ..... | <b>401</b> |
| Współczesna wartość strat wojennych poniesionych przez Polskę w wyniku agresji i okupacji niemieckiej w czasie II wojny światowej .....                                                            | 403        |
| 9.1. Wstęp .....                                                                                                                                                                                   | 403        |
| 9.2. Waloryzacja indeksem cen .....                                                                                                                                                                | 406        |
| 9.2.1. Wstęp historyczny – Bretton Woods .....                                                                                                                                                     | 406        |
| 9.2.2. Założenia waloryzacji indeksem cen .....                                                                                                                                                    | 407        |
| 9.2.3. Waloryzacja dolarem amerykańskim .....                                                                                                                                                      | 409        |
| 9.2.4. Zalety waloryzacji dolarem amerykańskim .....                                                                                                                                               | 411        |
| 9.2.5. Wady waloryzacji dolarem amerykańskim w kontekście strat wojennych .....                                                                                                                    | 411        |
| 9.3. Waloryzacja złotem .....                                                                                                                                                                      | 413        |
| 9.3.1. Zalety waloryzacji złotem .....                                                                                                                                                             | 413        |
| 9.3.2. Wady waloryzacji złotem .....                                                                                                                                                               | 414        |
| 9.4. Waloryzacja kosztem utrzymania .....                                                                                                                                                          | 416        |
| 9.4.1. Koszty utrzymania przed II wojną światową .....                                                                                                                                             | 417        |
| 9.4.2. Zalety waloryzacji kosztem utrzymania .....                                                                                                                                                 | 422        |
| 9.4.3. Wady waloryzacji kosztem utrzymania .....                                                                                                                                                   | 423        |
| 9.5. Wynagrodzenia .....                                                                                                                                                                           | 424        |
| 9.6. PKB nominalny .....                                                                                                                                                                           | 427        |
| 9.6.1. Zalety waloryzacji PKB <i>per capita</i> .....                                                                                                                                              | 429        |
| 9.6.2. Wady waloryzacji PKB <i>per capita</i> .....                                                                                                                                                | 429        |
| 9.6.3. Udział strat w PKB .....                                                                                                                                                                    | 430        |
| 9.7. Podsumowanie .....                                                                                                                                                                            | 431        |
| Zestawienie strat poniesionych przez Polskę w wyniku agresji i okupacji niemieckiej w czasie II wojny światowej .....                                                                              | 433        |
| ▪ Zagłada Michniowa (1943 r.) – Konrad Wnęk .....                                                                                                                                                  | 435        |

|                                                                                           |            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Aneks</b>                                                                              | <b>439</b> |
| A.1. Okupacja przez ZSRR ziem polskich w latach 1939–1941                                 |            |
| – Marek Wierzbicki, Piotr Olechowski                                                      | 441        |
| A.1.1. Wstęp                                                                              | 441        |
| A.1.2. Cele polityki okupacyjnej ZSRR                                                     | 444        |
| A.1.3. Propaganda okupacyjna                                                              | 448        |
| A.1.4. Sowieckie zbrodnie i represje wobec obywateli II RP                                | 449        |
| A.1.5. Gospodarka, przemysł, rolnictwo                                                    | 459        |
| A.1.6. Warunki życia społeczno-politycznego i codziennego                                 | 461        |
| A.1.7. Podsumowanie                                                                       | 463        |
| A.2. Zbrodnie partyzantów sowieckich na obywatelach II RP na Kresach                      |            |
| Wschodnich pod okupacją niemiecką w latach 1941–1944 – Paweł Libera                       | 465        |
| A.3. Zbrodnie, represje i grabieże sowieckie na Górnym Śląsku w 1945 r. – Dariusz Węgrzyn | 468        |
| A.4. Zniszczenia wojenne Ziem Odzyskanych – Mirosław Kłusek                               | 477        |
| A.4.1. Wstęp                                                                              | 477        |
| A.4.2. Zniszczenia wojenne w rolnictwie                                                   | 478        |
| A.4.3. Zniszczenia w przemyśle                                                            | 487        |
| A.4.4. Zniszczenia wojenne w budynkach miejskich                                          | 490        |
| A.4.5. Zniszczenia w komunikacji                                                          | 494        |
| A.4.6. Wnioski                                                                            | 500        |
| A.5. Główne tezy opinii prawnej w sprawie możliwości dochodzenia przez Polskę             |            |
| od Niemiec odszkodowania za szkody spowodowane przez drugą wojnę światową                 |            |
| w związku z umowami międzynarodowymi – Robert Jastrzębski                                 | 502        |
| A.6. Oświadczenie złożone przez rząd Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w Organizacji      |            |
| Narodów Zjednoczonych 27 września 1969 r.                                                 | 506        |
| <b>Bibliografia</b>                                                                       | <b>513</b> |
| Materiały archiwalne                                                                      | 513        |
| Opracowania                                                                               | 513        |
| Strony internetowe                                                                        | 516        |
| <b>Wykazy tabel, wykresów, ilustracji, map</b>                                            | <b>517</b> |
| Tabele                                                                                    | 517        |
| Wykresy                                                                                   | 520        |
| Ilustracje                                                                                | 521        |
| Mapy                                                                                      | 525        |
| <b>Wykaz skrótów</b>                                                                      | <b>526</b> |